

Monumentnummer*: 522655

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 22 april 2002
Kadaster deel/nr 82869/179

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Epe		Epe		Gelderland			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Stationsstraat	23			8161 CP	Epe		
Stationsstraat	25			8161 CP	Epe		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel	
Epe en Oene		U				4579	

Omschrijving**

Inleiding

Eper Gemeente Woning', GEMEENSCHAPSHUIS van de hervormde gemeente in Epe, gebouwd in 1912 naar ontwerp van de architect M.A. VAN NIEUKERKEN in Traditionalistische stijl, gebaseerd op de Hollandse Renaissance. Het gebouw wordt gekenmerkt door de toepassing van trapgevels en meerruits kruisvensters met onderluiken. Van Nieukerken ontwierp tot ver in de jaren twintig voornamelijk kantoorgebouwen en landhuizen in een op de renaissance en het zeventiende-eeuwse Hollandse classicisme geïnspireerde stijl. Deze trapgevelstijl vond naast landhuizen en kantoren in deze tijd veel toepassing bij gebouwen van instellingen zoals weeshuizen.

De Eper Gemeente Woning werd op initiatief van de vooruitstrevende dominee J.A. Prins (1888-1917) gesticht met de bedoeling het verenigingsleven binnen de protestantse kerkelijke gemeente van Epe te stimuleren. Het gebouw werd onder meer gebruikt voor lezingen, bijeenkomsten en voorstellingen en er was een leeszaal in gevestigd.

Het pand bevindt zich nog grotendeels in oorspronkelijke staat en kent thans een multifunctioneel gebruik. Ten behoeve hiervan zijn in de interne structuur van het gebouw enkele wijzigingen aangebracht. Aan de achterzijde van het pand werd een (niet beschermd)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

dienstencentrum voor bejaarden gebouwd, dat door middel van een tussenlid met het oude gebouw is verbonden. De gemeentewoning is omgeven door een tuin, die aan de straatzijde begrensd wordt door een eenvoudige en lage gemetselde TUINMUUR.

Omschrijving

GEMEENSCHAPSHUIS opgetrokken in baksteen op een samengesteld grondplan, bestaande uit een U-vormig hoofdvolume met in het midden van de achtergevel een rechthoekige uitbouw. De naar voren springende partijen van het pand worden bekroond door een trapgevel. Het gebouw telt één bouwlaag en een zolderverdieping en wordt afgedekt door een U-vormig zadeldak en een zadeldak over de uitbouw aan de achterzijde. De schilden zijn belegd met gesmoorde kruispannen. Op de nok van het dak bevinden zich twee gemetselde schoorstenen en de afwatering vindt plaats via bakgoten op klossen. In de dakschilden zijn dakkapellen toegepast. Aan de zij- en achtergevels zijn dit platgedekte kapellen met negenruits openslaande ramen, aan de voorgevel kleine dakkapellen in renaissance-trant, afgedekt door schilddaken met leien en bekroond met pironnen. De gevels zijn gemetseld in kruisverband. In de gevels zijn sierankers toegepast. Het overwegend toegepaste venstertype is het meerruits (vier- of zesruits) venster met evengroot bovenlicht. Dit is enkel of dubbel toegepast, waardoor het een kruisvenster lijkt. De bovenlichten zijn veelal valramen. De vensters in de eerste bouwlaag hebben onderluiken (spiegelluiken). Thans zijn de vensters en luiken wit (kozijnhout) en zwart (roeden) geschilderd. De vensters hebben aan de onderzijde een gemetselde lekdorpel en worden aan de bovenzijde afgesloten door een eenvoudige segmentboog met gemetselde boogtrommel. In de gevel zijn als accenten bij de aanzetten van de trapgevels en rond de deurpartij geprofileerde delen in pleisterwerk uitgevoerd (natuursteen). De symmetrisch ingedeelde VOORGEVEL heeft in het terugliggende middendeel een ingangspartij bestaande uit een paneeldeur met een rondboogvormig vierruits bovenlicht binnen een uitgemetselde omlijsting met gepleisterde boogstenen. De deur wordt geflankeerd door smalle zijlichten met traliwerk, binnen een vergelijkbare omlijsting. De paneeldeur is uitgevoerd in traditionalistische trant en heeft een deurekalf voorzien van een bloktandlijst, die in pleisterwerk boven de zijlichten doorloopt. De sluitsteen boven de deur is uitgevoerd in de vorm van een wapenschild met hierop de afbeelding van een hert en de tekst Ps XI:Ilvs.' De neuten van de deur en de onderdorpels van de zijlichten, zijn in natuursteen uitgevoerd. Aan weerszijden van deze partij bevindt zich een vierruits kruisvenster zoals beschreven en in elk van de zijgevels van de risalieten bevindt zich een vierruits enkel venster zoals beschreven. De risalieten zijn vrijwel identiek opgezet, maar bezitten een iets afwijkende vensterindeling. De rechter risaliet bezit in de eerste bouwlaag een kruisvenster met zesruits ramen, geflankeerd door een enkel venster met zesruits ramen. In de trapgevel bevindt zich een vergelijkbare partij, nu met vierruits ramen. In de top is een rond, vierruits venster toegepast. De linker risaliet bezit in de eerste bouwlaag twee kruisvensters met vierruits ramen en erboven drie vensters met vierruits ramen. In de top is weer een rond venster aangebracht. De RECHTER ZIJGEVEL telt twee assen met kruisvensters zoals beschreven. In het dakschild bevinden zich twee rechtafgesloten dakkapellen. De LINKER ZIJGEVEL telt drie ongelijke assen, met twee dubbele meerruits deuren, onder tweedelige bovenlichten, voorzien van dubbele spiegelluiken. Hiertussen bevindt zich een paneeldeur die vergelijkbaar is met die in de voorgevel. De deur heeft een bovenlicht en een bewerkt deurekalf. In het dakschild bevinden zich weer twee dakkapellen. De ACHTERGEVEL bestaat rechts van de aanbouw, uit een meerruits achterdeur en enkele oorspronkelijke, meerruits vensters. Op de verdieping bevindt zich een raampartij die is samengesteld uit een groot kruisvenster, geflankeerd door smallere zesruits vensters onder tweeruits bovenlichten. De achtergevel ter linker zijde van de aanbouw heeft een serre. Deze serre is opgebouwd uit houten stijlen en regels, gevuld met glas in houten roeden, boven een met hout dichtgezette onderbouw. De serre staat op een gemetselde plint. Boven de serre bevindt zich een dubbele meerruits deur onder bovenlicht, geflankeerd door smallere vensters. Tegen de achtergevel sluit een niet-oorspronkelijke brandtrap aan. De ZIJGEVELS van de aanbouw bestaan elk uit vier assen, met afwisselend een dubbele meerruits deur onder tweedelig bovenlicht en een groot

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

kruisvenster. De ACHTERGEVEL van de aanbouw heeft rechts in de eerste bouwlaag een dubbele deur waartegen het moderne tussenlid van de nieuwbouw aansluit. Boven in de trapgevel bevindt zich een vensterpartij bestaande uit drie smalle, rondboogvormig afgesloten vensters, waarbij het middelste venster boven de andere uitsteekt. Hierboven bevindt zich een recent ventilatierooster. De vensters zijn voorzien van een niet-oorspronkelijk rolluik. De interne structuur van het pand is nog grotendeels in tact, afgezien van enkele kleine wijzigingen ten behoeve van het multifunctionele gebruik van het gebouw. De indeling bestaat op de begane grond uit een ingangsportaal met tochtdeur en een gang die toegang geeft tot de zalen en lokalen in de risalieten en tot de grote zaal (de ds. Prinszaal') die zich in de aanbouw bevindt. Het INTERIEUR bevat nog vele oorspronkelijke onderdelen, zoals de inrichting van de grote zaal, met onder andere een roodgeschilderd houten tongewelf, een galerij met balustrade van gedraaide balusters en een haardpartij, bestaande uit metselwerk, wit pleisterwerk en tegelwerk.

Waardering

Eper Gemeente Woning', GEMEENSCHAPSHUIS met TUINMUUR uit 1912 naar ontwerp van de architect M.A. van Nieukerken

-Van architectuurhistorische waarde als gaaf en goed voorbeeld van een gemeenschapshuis uit het begin van de twintigste eeuw, gebouwd in Traditionalistische Stijl gebaseerd op de Hollandse Renaissance. Het gebouw valt op als bijzonder typologisch voorbeeld van een dergelijk gebouw en vanwege hoogwaardige esthetische kwaliteiten in in- en exterieur, zoals de verzorgde detaillering van de gevels en vensterpartijen en de fraai vormgegeven interieuronderdelen zoals haardpartijen in baksteen en tegelwerk. Het pand is een representatief voorbeeld binnen het oeuvre van Van Nieukerken.

-Van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van de noordelijke straatwand van de Stationsstraat in het dorps hart van Epe, waar het vanwege de bijzondere verschijningsvorm een beeldbepalende rol speelt.

-Van cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een sociaal-maatschappelijke en religieuze ontwikkeling, als zalencentrum ten behoeve van het stimuleren van het verenigingsleven binnen de protestantse gemeente.

Hoofdcategorie

Sport, recreatie, vereniging en horeca

Subcategorie

Vergadering en vereniging

Functie

Gemeenschapshuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument